

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

28 май 2014 г., Вариант 1

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Човек може да опознава света като, се дистанцира от него, благодарение на:

- А) съзнанието
- Б) либидото
- В) забравянето
- Г) социализацията

2. Как се дефинира в психологията понятието „самооценка”?

- А) като отношение между успехи и провали
- Б) като отношение между приемане и отхвърляне
- В) като отношение между харесване и нехаресване
- Г) като отношение между постижения и претенции

3. Кое от изброените НЕ е психически проблем?

- А) преживяване на силен стрес
- Б) изпадане в дълбока депресия
- В) развиване на психоактивна зависимост
- Г) изграждане на реалистична самооценка

4. Кое от нивата на морална зрялост, описани от Л. Колберг, се явява най-нисше по отношение на моралната мотивация на действията ни?

- А) конвенционално
- Б) следконвенционално
- В) социално
- Г) предконвенционално

5. Естественият механизъм на психиката за предотвратяване на вътрешни конфликти може да бъде наречен:

- А) психична защита
- Б) психична аглутинация
- В) психична пасивност
- Г) психична активност

6. Кое от следните състояния НЕ е част от емоционалния живот на човека?

- А) стрес
- Б) настроение
- В) рефлексия
- Г) афект

7. Кое от изброените понятия не е вид на понятието воден басейн?

- А) море
- Б) река
- В) океан
- Г) отлив

8. Понятието, съждението и умозаключението са:

- А) психологически процеси
- Б) логически операции
- В) логически закони
- Г) основни форми на мисленето

9. Ако е истинно съждението „Някои лекари не са кардиолози.“, то кое от изброените съждения ще бъде неистинно?

- А) „Всички лекари са кардиолози.“
- Б) „Някои лекари са кардиолози.“
- В) „Нито един лекар не е кардиолог.“
- Г) „Някои кардиолози са лекари.“

10. Коя характеристика е вярна по отношение на индуктивния извод?

- А) еднакъв е по общност с предпоставките
- Б) винаги е истинен
- В) по-частен е от предпоставките
- Г) има вероятностен характер

11. Описанието „Ако е котка, то има девет живота“ е направено чрез логическата операция:

- А) импликация
- Б) конюнкция
- В) еквивалентност
- Г) дизюнкция

12. Кое от изброените понятия НЕ е логическа връзка, с която се образуват сложни съждения?

- А) конюнкция
- Б) импликация
- В) аперцепция
- Г) дизюнкция

13. „Удоволствието е само път към щастието.” Това е етическа позиция, която може да бъде защитавана от:

- А) един платонист
- Б) един епикуреец
- В) един скептик
- Г) един стоик

14. Авторът на идеята свободата да се дели на „свобода от” и „свобода за”, е:

- А) Платон
- Б) Аристотел
- В) Лайбниц
- Г) Фром

15. Практическият разум във философията на Новото време се свързва с:

- А) парите
- Б) волята
- В) властта
- Г) математиката

16. Етическите казуси, породени от отношението на човека към природата, се разглеждат от:

- А) феминистката етика
- Б) социалната етика
- В) професионалната етика
- Г) екоетиката

17. Добродетелите на душата се придобиват:

- А) поради случайност
- Б) по наследство
- В) чрез усилие
- Г) по заповед на началника

18. Кое от следните взаимодействия НЕ е характерно за приятелството?

- А) взаимопомощ и подкрепа
- Б) разбиране и близост
- В) йерархичност и подчинение
- Г) съпреживяване и съчувствие

19. Изпълнителната власт осъществява:

- А) прилагането на законите в управлението на държавата
- Б) издаването на съдебните присъди
- В) създаването на законите
- Г) гражданското самоуправление

20. Коя характеристика НЕ се отнася до демократичната държава?

- А) разделение на властите
- Б) монопол над средствата за масово осведомяване
- В) върховенство на закона
- Г) изборни процедури и правила

21. При подписването на договор, отношенията на страните се регламентират от:

- А) облигационното право
- Б) наказателното право
- В) правото на по-силния
- Г) конституционното право

22. Кое от посочените НЕ е тип избирателна система?

- А) мажоритарна
- Б) пропорционална
- В) смесена
- Г) алтернативна

23. Президентската институция в Република България е:

- А) подчинена на законодателната власт
- Б) подчинена на изпълнителната власт
- В) подчинена на съдебната власт
- Г) има самостоятелно място извън системата на трите власти

24. Какво НЕ е корупцията?

- А) злоупотреба с власт
- Б) облага за сметка на обществото
- В) неправомерно получена изгода
- Г) резултат от отговорна политика

25. За Платон вечни, непроменливи и свършени същности са:

- А) идеите
- Б) вещите
- В) мислите
- Г) думите

26. В какво отношение са понятията „онтология“ и „философия“?

- А) няма връзка помежду им
- Б) противоречиви са
- В) противни са
- Г) едното е част от другото

27. Какво означава понятието „феномен“?

- А) място
- Б) явление
- В) време
- Г) основа

28. Кой феномен можем да се определи като диалог?

- А) всекидневният битов разговор
- Б) равнопоставеното общуване
- В) предизборните речи
- Г) критическите интерпретации на текстове

29. Трансцендентното е:

- А) емпирично
- Б) вродено
- В) отвъдно
- Г) материално

30. Кой от посочените въпроси НЕ може да се определи като философски?

- А) „Какво е светът?“
- Б) „Какво е човекът?“
- В) „Какво мога да знам?“
- Г) „Какво е закон за гравитацията?“

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. В свитъка на свободните отговори определете за кой родителски стил на поведение е характерна фразата: „Ако не ме слушаш, ще ти отнема любимата играчка!“.

32. В свитъка за свободни отговори напишете определение за *кариерно развитие*, като използвате понятията: *планиране, образование, професионално развитие*.

33. Кой философ формулира основната теза на екзистенциализма: „Съществуването предхожда същността“? Опишете в 1-2 изречения какво разбиране за човека носи тя?

34. Разгледайте понятията „кон“ и „четириноного животно“.

- А) В какво отношение се намират техните обеми?
- Б) Формулирайте истинно общо съждение, в което първото понятие е субектен термин.
- В) Напишете противоречащото на образуваното в Б) съждение.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„...Много хора, под влиянието на науката или практиката, са склонни да подозират, че философията не е нищо повече от невинно, но безполезно губене на време...Този възглед за философията произлиза отчасти от погрешно разбиране за жизнените цели, отчасти от неправилно разбиране за богатата, към които философията се стреми.

Посредством изобретенията си физическите науки са полезни за множество хора, които и понятие си нямат от тях. Затова тяхното изучаване трябва да се препоръчва не само, или преди всичко, заради влиянието им върху учещия, а по-скоро заради влиянието им върху човешкия род като цяло. В този смисъл ползата не е присъща на философията. Философията, както и останалите науки, се стреми преди всичко към знание. Знанието, което тя търси обаче дава единство и система на корпуса на науките, които произтичат от критическо изследване на основанията на нашите убеждения, предразсъдъци и вярвания. Не би могло да се каже, че философията е постигнала голям успех в опитите да намери окончателни отговори на своите проблеми... Има множество въпроси – измежду тях онези, които са от най-дълбоко значение за духовния ни живот, които, доколкото можем да видим, ще останат неразрешими за човешкия интелект, освен ако способностите му не надхвърлят значително настоящите. И все пак, колкото и слаба да е надеждата за намиране на отговори, продължаването на тяхното разглеждане е част от задачата на философията. Философията ни задължава да осъзнаем тяхната значимост, да изследваме всички подходи към тях и да поддържаме жив онзи спекулативен интерес към Вселената, който може да бъде унищожен от ограничаването ни към окончателно установеното знание.”

Б. Ръсел, Проблеми на философията

35. Защо някои хора са склонни да приемат, че философията е „невинно и безполезно губене на време“?

36. За кого и по какъв начин са полезни природните науки?

37. Какви според автора на текста са спецификите на философското знание и защо то е важно за хората?

38. Според Ръсел за човешкия интелект ще останат неразрешими множество въпроси. Дайте примери за три философски проблема, които, според вас ще останат неразрешими.

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Който знае що е философстване, знае и що е живот, и обратното.”

Новалис

2. „За един отговор, който не може да бъде изречен, не може да бъде изречен и въпросът.“

Лудвиг Витгенщайн

3. „Не са достатъчни природните закони за запазването на мира”

Томас Хобс

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

цикъл „Философия” –

ВАРИАНТ № 1

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	А	1
2.	Г	1
3.	Г	1
4.	Г	1
5.	А	1
6.	В	1
7.	Г	1
8.	Г	1
9.	А	1
10.	Г	1
11.	А	1
12.	В	1
13.	Б	1
14.	Г	1
15.	Б	1
16.	Г	1
17.	В	1
18.	В	1
19.	А	1
20.	Б	1
21.	А	1
22.	Г	1
23.	Г	1
24.	Г	1
25.	А	1
26.	Г	1
27.	Б	1
28.	Б	1
29.	В	1
30.	Г	1

Задача 31 – 2 точки

Авторитарен стил на поведение

Задача 32. – 4 точки

Кариерното развитие е процес на планиране на избор на образование, професия и професионално развитие.

Допустими са и други отговори.

Задача 33. – 4 точки

Жан-Пол Сартр

Човек няма предзададена същност, а в своето съществуване „е осъден“ да прави свободен избор и така да носи цялата отговорност за живота си.

Допустими са и други отговори.

Задача 34. – 6 точки

А) подчинени

Б) Всеки кон е четириногло животно.

В) Някои коне не са четириноги животни.

Задача 35. - 3 точки

Защото отчасти неправилно разбират жизнените цели и отчасти благата, които философията се стреми да постигне.

Допустими са и други отговори.

Задача 36. – 4 точки

Посредством изобретенията си физическите науки са полезни за множество хора. Затова тяхното изучаване трябва да се препоръчва не само заради влиянието им върху учещия, а по-скоро заради влиянието им върху човешкия род като цяло. В този смисъл ползата не е присъща на философията.

Допустими са и други отговори.

Задача 37. – 6 точки

Знанието, което философията търси, дава единство и система на корпуса на науките. Философията ни задължава да осъзнаем значимостта на философските проблеми, да изследваме всички подходи към тях и да поддържаме жив спекулативния интерес към Вселената, който може да бъде унищожен от ограничаването ни към окончателно установеното знание.

Допустими са и други отговори.

Задача 38. - 6 точки

Отговорът е само примерен.

Има ли Вселената създател?

Съществува ли цел в природата?

Има ли съзнание, независимо от тялото?

Допустими са и други отговори.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владене на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки